

Prepositionen/konjunktionen *tā*

I. *tā* som preposition

A. För att uttrycka tids- eller rumsförhållanden:

1. I betydelsen 'till, upp till, ner till, fram till etc.'

ammā bālātarin mozd dar deh 25 riāl tā 35 riāl bud

'Men den högsta lönen i byn var 25 till 35 rial'

kot-e mardāne-aš tā zānuhā-š miresid

'Hans kavaj räckte honom till knäna'

az sir tā piāz

'Från vitlök till gullök (= i detalj)'

tu kārḫāne si tā čehel bačče-ye digar ham budand

'I fabriken fanns det 30 till 40 andra barn också'

2. I betydelsen *under loppet av*

tā čahār panj ruz kelās lang bud

'Under fyra fem dagar var haltade klassen (= fungerade inte klassen ordentligt)'

3. I betydelsen *inom*

šafar 'ali midānest ke tā čand daqiçe-ye digar, qaṭār-e mosāferbari-i be ānjā

x'āhad resid

'Safar Ali visste att ett persontåg skulle komma dit inom (loppet av) några minuter'

B. I betydelsen *ān* när två hela satser jämförs med varandra

(Den vanligaste komparationsprepositionen är annars *az*)

barā-ye goftan-e "kār" vaqt-e bištar-i lāzem dārim tā barā-ye goftan-e "kar"

'För att uttala (ordet) *kār* behövs mer tid än för att uttala (ordet) *kar*'

II. *tā* som konjunktion

A. I tidsbisatser:

1a. Ensam eller tillsammans med *inke* (*tā inke*) i betydelsen 'tills'.

I dessa satser står verbet i presens konjunktiv när det syftar på framtid, annars i TAM-form för förfluten tid.

injā bemān tā (inke) man biāyam

'Stanna här tills jag kommer'

ānjā mādam tā (inke) dustam āmad

'Jag stannade där tills min vän kom'

1b. I betydelsen *förrän* med nekat verb

I dessa satser kan verbet stå i presens konjunktiv när det syftar på framtid, annars i TAM-form för förfluten tid.

tā kār-eš be jāhā-ye bārik nakešide beferestim-eš piš-e ḡalazun-pire

'Vi skickar honom/henne till gamla snigeln innan det har gått för långt'

tā čahār panj māhi šekār nakonad, dast az sar-e mā bar nemidārad

'Han lämnar oss inte ifred förrän han tar fyra fem fiskar som byte'

2. I betydelsen *så länge som*

I dessa satser står verbet i presens indikativ när det syftar på framtid, annars i TAM-form för förfluten tid.

tā to injā hasti, man ham mimānam

'Så länge som du är här stannar jag också'

3. I betydelsen *så snart som, precis när*

I dessa satser står verbet oftast i preteritum, både för förfluten tid och framtid.

tā x^vāstand rāh bioftand didand ke āb-e dōr o barešān bālā āmad

'Så snart som (just då) de skulle ge sig iväg såg de att vattnet runt omkring dem höjdes)

tā didand māhi siāh bidār šod yekšedā goftand: šobḡ bexeyr

'Så snart de såg att svarta fisken vaknat sade de i kör: God morgon'

tā x'āstam az dar begozaram moč-am-rā gereft

'Just när jag skulle till att gå ut genom dörren tog han tag i min handled'

tā ānhā-rā didi, farār kon

'Stick så fort du ser dem'

4. I betydelsen *vid den tid då, vid det laget när*

I dessa satser står verbet i presens konjunktiv när det syftar på framtid, och i preteritum för förfluten tid.

tā polis āmad dozd farār karde bud

'Tjuven hade rymt vid det laget då polisen kom'

tā man beresam dir mišavad

'Det blir sent då jag kommer, vid den tid då jag kommer'

Ev. skulle man också kunna tänka sig att denna mening passar i 1a (tills)

B. I finala bisatser (som uttrycker syftet med handlingen)

I dessa satser står alltid verbet i konjunktiv. Konjunktionen *ke* kan också användas i denna betydelse.

murčehā dar tābestān dāne jam' mikonand tā dar zemestān āsude bāšand

'Myrorna samlar frön om sommaren för att ha det lugnt på vintern'

in māhi-ye fožul-rā xafe konid tā āzādi-tān-rā be dast biāvarid

'Stryp den här näsvisse fisken för att ni skall få er frihet'

šafar 'ali har šab az kenār-e rāhāhan migozašt tā be xāne-aš beresad

'Safar Ali gick varje kväll längs järnvägen för att komma hem'

dar jostoju-ye čāre'i bud tā betavānad jān-e mosāferān-rā nejāt bedahad
'Han sökte efter någon utväg för att kunna rädda livet på resenärerna'

C. I innehållsbisatser (att-satser)

I dessa satser står verbet i konjunktiv om det syftar på framtid. Konjunktionen *ke* är mycket vanligare i denna betydelse.

biā šart bebandim tā kodām yek az mā be ān deraxt-i ke bālā-ye tappe ast
zudtar miresim

'Låt oss slå vad om vem av oss som först når till det träd som står uppe på kullen'

III. *tā* förekommer också som räknare

I detta fall betyder *tā* 'styck' men lämnas normalt översatt. I denna betydelse uppträder *tā* endast i talspråk och vardagligare litterär stil.

do tā sag dōr o bar-aš mipelekidand va dom tekān midādand

'Två hundar strök omkring runt honom och viftade på svansen'

ḥāji qoli-ye bišaraf miāmad miistād bālā-ye sar-e mā do tā va hey negāh
mikard be x'āhar-am

Haji Qoli, den uslingen, kom och ställde sig bakom oss två (över våra huvuden)
och tittade oupphörligt på min syster'

dar čahār tā deh-e digar zan-e šige dārad

'Han har biustrur (i tillfälligt äktenskap) i fyra andra byar'

man agar šad tā ham doxtar dāšte bāšam yeki-rā be ān pir-e kaftār

nemidaham

'Om jag än har hundra flickor ger jag inte en av dem till den där gamle gubben'